

فرایند آموزش و بررسی کیفیت آن در دو شیوه ی حضوری و مجازی

رقیه اسفندیاری

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه: شهید بهشتی تهران

mmtaalebi@yahoo.com

چکیده

1 در این مقاله قصد داریم توضیحات مختصری در زمینه فرآیند آموزش، نظریه های آموزشی، انواع روشهای آموزش و بررسی آموزش از لحاظ فضای مناسب برای انتقال دانش از معلم به دانش آموز با توجه به شرایط زندگی، محیط اطراف و همچنین امکانات در دسترس آموزش دهندگان و یادگیرندگان داشته باشیم، ما در این مقاله نگاهی گذرا به دو مدل آموزشی حضوری (سنتی) و آموزش غیر حضوری (مجازی) داشته و به بررسی محاسن و معایب این دو روش پرداختیم. البته با توجه به شرایط کنونی ایجاد شده در زمینه بیماری کوید ۱۹ ما را بر آن داشت تا به بررسی اجمالی در زمینه بهترین روش آموزش در شرایط بحرانی و وضعیتی که امکان حضور فیزیکی مدرس و یادگیرنده وجود ندارد بپردازیم که در نهایت با توجه به تجربیات عملی چند ماهه اخیر در مدارس و دانشگاه ها شاید بهترین حالت ممکن تلفیقی از هر دو روش حضوری و مجازی باشد، بنابراین نمیتوان با قاطعیت موفقیت یکی از دو روش مطرح شده را اثبات نمود.

کلمات کلیدی: آموزش، آموزش حضوری، آموزش غیر حضوری، آموزش ترکیبی

مقدمه :

آموزش بدون تردید در ارتقا کیفیت زندگی فردی واجتماعی انسان نقش بسیار مهمی ایفا میکند، آموزش با انسان از بدو تولد همراه است کودک برای رفع نیازهای اولیه زندگی خود باید یاد بگیرد، این یادگیری در روزهای اول تولد از راه تقلید فراهم میشود، یاد میگیرد برای رفع گرسنگی گریه کند و نیاز اولیه خود را تامین نماید، کودک به کمک بزرگترها راه رفتن، سخن گفتن و... را می آموزد و در واقع آموزش غیر رسمی را دریافت میکند. و کم کم آماده پذیرش آموزش رسمی میشود، آموزش رسمی انسان از مدرسه شروع و تا مقاطع عالی دانشگاه ادامه میابد.

تعریف آموزش

معمولاً فعالیت هایی که هدف معلم از انجام آن سهل کردن یادگیری و انتقال دانش به دانش آموزان با استفاده از ابزار و مواد کمک آموزشی یا حتی گاهی خود معلم به تنهایی و بدون وسایل مکمل آموزش در تمامی مقاطع تحصیلی (ابتدایی، متوسطه اول، متوسطه دوم) باهدف تاثیر و ایجاد تحول در تجربه یادگیری دانش آموزان و ایجاد تغییرات موثر بر یادگیری آنان را آموزش می نامند.

فرایند آموزش، از پیدایش انسان بر زمین آغاز شده و به عقیده برخی تعلیم و تربیت (یا گونه ای از آن) از نظر قدمت دومین پیشه انسان ها بوده است هیچ جامعه انسانی ای وجود نداشته که اهمیت و مرکزیت آموزش را رد کند.

(philosophy. Jun 2, 2008. 13 September 2008 Retrieved)

در هیچ زمانی در دوران باستان، بیش از ۲۰ تا ۳۰ درصد مردان بالغ و تقریباً ۱۰ درصد کل جمعیت نمی توانستند بخوانند و بنویسند.

(Johannes Christes, *Education*, Brill's New Pauly)

در جوامع بدوی، آموزش رسمی به شکل امروزی آن وجود نداشت. در واقع در تمامی فعالیت های روزمره بالغین نقش معلمین را بازی می کردند و همه جا کلاس درس بود. انباشتگی دانش در طول زمان باعث شد که یک نفر بالغ نتواند بر تمامی آن مسلط شود. راه حلی که جامعه برای این مشکل پیدا کرد آموزش به نوع رسمی بود: مدارس تشکیل شد و متخصصینی در آن ها به گونه ای مؤثر به انتقال فرهنگ و دانش موجود کمک می کردند.

(Encyclopedia Britannica, *Education*)

به عقیده افلاطون هدف آموزش ایجاد پایه روحی و جسمی برای برپایی حکومت مطلوب و توسعه گرا می باشد.

تاریخ فلسفه ویل دورانت، ص ۲۸)

معلمان در فرایند آموزش ، یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نقش بسیار مهمی دارند ،البته باید توجه داشت که توانایی معلمان در شکوفایی استعداد های بالقوه دانش آموزان به دانش واطلاعات آنان در زمینه تحصیل و مهارت های آموزشی مرتبط است.

تعریف تدریس:

روش تدریس، مجموعه فعالیت ها و مراحل تجربی است که برای نیل به هدفی معین انجام می شود و بهترین روش روشی است که با صرف کمترین مدت و با توجه به امکانات موجود، بیشترین بهره و نتیجه را عاید گرداند. تدریس را سازمان دهی یادگیری دانش آموزان تعریف کرده و روش تدریس مجموعه فعالیت هایی است که با توجه به شرایط و امکانات موجود صورت می گیرد تا مساعدترین زمینه را برای پرورش و آموزش مؤثر و مطلوب فراهم سازد. (روش تدریس فارسی، کتاب درسی)
یادگیری به هر نوع تغییر نسبتاً ثابت در رفتار فرد گفته می شود که بر اثر تجربه به وجود آمده باشد . (شعاری نژاد، علی اکبر)

انواع روش های تدریس

3

روش تدریس فعال:

در روش فعال دانش آموز در یادگیری نقش فعال دارد و در واقع به همراهی معلم فعالیت میکند که با مباحث و موضوع مورد تدریس مرتبط است، در روش فعال معلم نقش راهبر و هدایتگر دارد که موجب ایجاد انگیزه و فعالیت در زمینه آموزش در دانش آموزان میشود و در واقع یک رابطه متقابل بین یاد دهنده و یاد گیرنده ایجاد میگردد.

روش تدریس غیرفعال:

در روش غیر فعال، محور در زمینه آموزش خود معلم است و دانش آموز منفعل بوده و تنها نقش شنونده دارد ، که طبق ضوابط و قوانین کلاس، هرچه دانش آموز ساکت تر و با انضباط تر باشد برای معلم راحت تر خواهد بود.

تقسیم بندی دیگری که در زمینه روش تدریس وجود دارد شامل دودسته روش های **تاریخی و نوین** میباشد .

روش های تاریخی روش هایی هستند که در گذشته دور به کار می رفتند و روش هایی که متکی بر یافته های روانشناسی و علوم تربیتی جدید می باشند روش های نوین هستند . (نشر معاصر . امان اله صفوی کلیات روش ها و فنون تدریس)

انواع روش های تاریخی روش سقراطی

نظام مکتبی در ایران (نشر معاصر . امان اله صفوی کلیات روش ها و فنون تدریس)

چند نمونه از روش های آموزش نوین و سنتی :

- روش کنفرانس : در روش کنفرانسی برخلاف سخنرانی جمع آوری کننده اطلاعات خود دانش آموز بوده که نقش ارائه دهنده را نیز برعهده دارد.

- روش شاگرد - استادی : در این روش که بسیار مورد علاقه دانش آموزان است ، دانش آموز نقش معلم را در کلاس ایفا میکند که اجرای این نقش باعث افزایش مهارت در یادگیرنده میگردد وهدف از این روش به دست آوردن تجربیات گرانبهی عملی در آنان است .

- روش مختلط : در این روش دانش آموز باید بتواند از همه حواس خود در یادگیری استفاده کند .

- روش حل مسئله: اگر نظام آموزشی بخواهد توانایی حل مسئله را به دانش آموزان یاددهد

روش مباحثه : از روش بحثی میتوان برای فعال کردن دانش آموزان با هدف آموزش مفهوم جدید در یادگیری استفاده کرد .

پرسش و پاسخ : در این شیوه معلم دانش آموز را وادار به فکر کردن در زمینه مفاهیم وموضوعات جدید که آموخته است میکند .

روش آزمایشی : از روش آزمایشگاهی برای تمامی دوره های تحصیلی و برای کلیه دروس از جمله علم وفیزیک یا شیمی استفاده میشود که در این شیوه معلم نقش مشورت دهنده را دارد که دانش آموز را تحت حمایت خود راهبری میکند .

روش نمایشی: در این روش مدرس از امکانات واشیا وابزار گوناگون برای ایجاد فرآیند یادگیری در دانش آموزان بهره میگيرد .

گردش علمی یا فعالیت تجربی خارج از کلاس: در این روش که یکی از پر مخاطب ترین روشهاست ، دانش آموزان از طریق مشاهده مستقیم اطراف خود شامل (طبیعت ، اشیا ، شرایط زیستی جانداران و...) تجربه عینی خوبی به دست می آورند ومعنا مفهوم مطالب برگرفته در کلاس را بهتر در ذهن خود پرورش میدهند ویادگیری بهتر اتفاق می افتد .

انواع آموزش از لحاظ فضای مورد استفاده برای انتقال دانش :

۱- آموزش حضوری (در مدرسه)

۲- آموزش مجازی(در منزل یا محیطی خارج از مدرسه)

آموزش حضوری(سنتی) :

آموزش سنتی: برنامه آموزش منسجمی است که بر اساس دستورالعمل معلم و برنامه حضوری متمرکزی باشد، این بخش شامل مبحث معلم محور و دانش منتقل شده توسط معلم به دانش آموزان است . دانش آموزان به واسطه سن و احتمالاً توانایی در یک کلاس قرار می گیرند و مطالب آموزشی مبتنی بر کتابهای درسی، مطالب ارائه شده در سخنرانیهاو تکالیف کتبی در اختیار آموزان قرار می گیرد. (استاکر وهورن، ۲۰۱۲، ص ۷)

مزایای آموزش حضوری

* دانش آموز در کلاس درس می تواند بهتر بر روی یادگیری خودمتمرکز باشد و نسبت به آموزش غیر حضوری کمتر دچار حواس پرتی خواهد شد.

* در آموزش حضوری دانش آموز می تواند مصادیق بیشتری را در مورد موضوع درسی از معلمان و هم کلاسی های خود دریافت کند. * ممکن است دانش آموز در حالت سنتی کلاس درس احساس راحتی بیشتر و ملموس تری داشته باشد و بهتر یاد بگیرد.

* ممکن است در آموزش حضوری با توجه به ارتباط مستقیم دانش آموز با معلم، اطلاعات دقیق تر و بیشتری را دریافت کنید.

* ایجاد نظم: یکی از مزایای کلاس حضوری برای ما فراهم می کند داشتن نظم است که این شرایط ممکن است برای کلاس مجازی هم فراهم شود ولی فضای کلاس حضوری به گونه ای است که عملاً دانش آموز آزادی عمل چندانی برای شانه خالی کردن از مسئولیت های خود و بر هم زدن برنامه ریزی معلم ندارد.

* مشارکت فعال: دانش آموز در مدرسه و کلاس در ارتباط با درس و فعالیت های ضمنی مدرسه مشارکت فعالتری در فضای حضوری نسبت به فضای مجازی خواهد داشت چون گاهی برگزاری کلاس مجازی به صورت زنده نیست که دانش آموز همان لحظه بتواند با معلم صحبت و یا چت داشته باشد به تبادل نظر بپردازد.

* مجموعه ای از تجربه: قطعاً هر دانش آموزی در زمینه موضوعات مختلف پیش رو در مدرسه تجربه مختص به خود را خواهد داشت، به عنوان نمونه دانش آموزی که قبلاً در مسابقات آزمایشگاهی شرکت کرده و رتبه ای کسب نموده به راحتی می تواند تجربیات خود را برای هم کلاسی های خود بیان کند که این امر در کلاس های حضوری زمینه ای مساعدتر دارد.

* فراهم بودن زمینه آشنایی بیشتر و برقراری ارتباط: یکی از ویژگی های دانش آموزان علاقه به دوست یابی و همکاری با هم کلاسی های خودشان است که این زمینه جز در فضای حضوری میسر نیست چرا که کلاس حضوری امکان شناخت افراد را در زمینه شخصیت و اخلاق به راحتی در دسترس قرار می دهد و فرصتی برای دانش آموزان ایجاد می کند تا با افراد جدید آشنا شوند که این امر خلأ بزرگ و عیب کلاس های مجازی است.

معایب کلاس حضوری

۱- زمان و مکان ثابت و بدون تغییر: مشخص بودن زمان و مکان اگرچه خود باعث ایجاد نظم می شود ولی همین امر گاهی باعث تکراری شدن و ایجاد یکنواختی در فرد می شود که ممکن است عده ای نتوانند در این شرایط یکنواخت نشاط کافی داشته باشند.

۲- افزایش بار مالی: قطعاً هزینه ای که دولت برای برگزاری کلاس های حضوری صرف می کند نسبت به کلاس های مجازی قابل مقایسه نیست. برگزاری کلاس حضوری عبارت است از فراهم کردن تمامی زیرساخت های فیزیکی و انسانی و امکانات اولیه از جمله فضای ساختمانی و تجهیز کردن آن به صورت کلاسی آماده برای امر یادگیری.

۳- افزایش برخوردهای تنبیهی و انضباطی: در مدرسه بعضی از معلمان با تاخیر و یا غیبت دانش آموزان به راحتی کنار نمی آیند و این امر ممکن است گاهی سبب شود دانش آموز از کلاس محروم شود که خود محروم شدن دانش آموز از فضای آموزشی بار آموزشی برای وی به همراه خواهد داشت.

۴- رفت و آمد: در شهرهای بزرگ و پرجمعیت مقوله رفت و آمد یک معضل تمام عیار است که گاه سبب می شود فرد تا حدی که امکان دارد ترجیح دهد از فضای کلاس مجازی برای یادگیری استفاده کند تا کلاس حضوری. رفت و آمد علاوه بر بار مالی بالا از لحاظ زمانی نیز باعث ایجاد محدودیت است.

بعد از شیوع بیماری کوید ۱۹ در سر تا سر جهان، دانش آموزان ناگزیر از کلاس درس دور شده و خانواده ها مجبور به پذیرش آموزش فرزندانشان در خانه گشتند. برای اکثر خانواده ها و فرزندانشان آموزش بدون حضور فیزیکی در کلاس درس و دریافت محتوی آموزشی به صورت مجازی توسط معلم بسیار سخت و ناملموس شد. یکی از دلایل سخت شدن یادگیری در فضای مجازی عادت داشتن دانش آموزان به کلاس درس حضوری در مدرسه و ارتباط مستقیم بود. اما شرایط پیش آمده، دانش آموزان را ملزم به کنار آمدن و تطبیق دادن خود به شرایط آموزشی جدید کرد.

آموزش غیر حضوری

با توجه به افزایش روزافزون اطلاعات در عصر حاضر و رشد و تکوین الگوهای آموزشی و تحولی که در مفهوم یادگیری رخ داده است، تغییر رویکرد آموزش از شیوه های حضوری به روند آموزش الکترونیکی در جهت استفاده از امکانات و منابع الکترونیکی و آموزش مجازی اهمیت بسیاری یافته است در سالهای اخیر رویکرد مستقل نظام آموزشی با ظهور تکنولوژیهای جدید نظیر چندرسانه ای ها و فرارسانه های دستخوش تغییرات اساسی شده است تکنولوژی به گونه یا مداوم تدریس و یادگیری را دچار تغییر و تحول نموده است و نظامهای آموزشی از رویکرد مستقل نظام آموزش حضوری، نظام آموزش از راه دور به رویکرد تلفیقی روی آورده اند. (زارعی زوارکی و طوفانی نژاد، ۱۳۹۰، ص ۷۳)

با نگاهی به نظریات جدید در حوزه تعلیم و تربیت درمی یابیم که امروزه آموزشی سودمند تلقی میشود که مبتنی بر نیازهای یادگیرنده طراحی شده باشد، شاید روزی تلاش بر این بود که با ارتقای فنآوری و گسترش و توسعه سیستم مدیریت یادگیری بتوانیم آن را به آموزش حضوری و کیفیت آن نزدیک نماییم اما تحقیقات امروز به دنبال توسعه فنآوری به منظور رفع نواقص و کاستیهای آموزش حضوری توسط آموزش الکترونیکی هستند یکی از نقایص مهم آموزش حضوری وجود محدودیت در توجه آموزگار به نیازهای متفاوت و متنوع یادگیرندگان است که اگر عدم آمادگی آموزگار در پاسخگویی به بسیاری از این نیازهای

متنوع، آن هم با فرض امکان کشف نیازها را به این نقص بیفزاییم حل این معضل را در آموزش حضوری تا حدود زیادی غیرممکن مییابیم. (بوشهریان و رضایی، ۱۳۹۰، ص ۱)

تا چندی پیش افراد برای آموزش و یادگیری نیاز به زمان و مکان مشخصی داشتند که دورهم جمع شوند ولی امروزه با پیشرفت فناوریهای رایانه و شبکه تا حدودی این نیازاز بین رفته است و هرکسی به زودی قادر خواهد بود هر چیزی را در هرزمانی و مکانی یاد بگیرد. این امر در سایه نظام جدیدی از آموزش صورت میگیرد که آموزش الکترونیکی نامیده میشود.

(هورتون، ۲۰۰۶، ص ۱ به نقل از مالکی، ۱۳۸۹)

در روشهای آموزش غیرحضوری می توان دورههای آموزش دانش آموزان را به دو صورت **آنلاین** و **یا الکترونیکی** برگزار کرد. کلاس آنلاین یک فضای آموزشی و یادگیری است، که به دانش آموزان در آن انتقال دانش از راه دور ارائه می شود و آنها می توانند در یک فضای مجازی باهم ارتباط گرفته و تعامل داشته باشند بهترین تعریف برای کلاس آنلاین صرفاً یک محیط و فضای برخط برای کلاس آموزشی است که می تواند ظرفیت کلاس از یک یا چند نفره باشد.

شما با استفاده از رایانه شخصی و بدون نیاز به حضور فیزیکی در کلاس، به همراه مدرس و دیگر دانش آموزان می توانید در روز و ساعات مشخصی در دوره آنلاین شرکت کنید. کلاسهای آنلاین دارای انعطاف پذیری بیشتری نسبت به کلاسهای حضوری است، به گونه ای که شما می توانید در فضای اتاق خود آموزش ببینید.

انواع کلاس آنلاین

شرکت کنندگان در کلاس های آنلاین معمولاً دانش آموزان و معلمان هستند و از این منظر کلاس آنلاین به دو دسته کلاس آنلاین بدون ناظر و کلاس آنلاین همراه نظارت تشکیل می گردد.

کلاس آنلاین بدون معلم ویدئو محور

در کلاس برخط بدون نظارت، معلم تنها یادگیری دانش آموزان را می سنجد و بعضی وقتها اصلاً معلمی وجود ندارد، بنابراین این را یک کلاس آنلاین بدون نظارت می نامند، که در آن دانش آموزان با محتوی آموزشی آماده شده و بدون همیاری معلم به یادگیری می پردازند که دراصل یک دوره آموزشی الکترونیکی خصوصی است که می تواند ارزشیابی آنلاین خودکار هم داشته باشد. در این نوع کلاس ها معمولاً یک پاور پوینت به دانش آموزان داده میشود تا مطالعه کنند یا یک فیلم آموزشی ببینند.

کلاس آنلاین با حضور معلم

کلاس آنلاین با حضور معلم تحت نظارت و رهبری معلم برگزار میشود و به تعریف کلاس سنتی یا حضوری نزدیک تر است. در این کلاس ها درس به صورت آنلاین و در زمانبندی مقرر اجرا می شود و دانش آموزان از طریق ویدئو کنفرانس در کلاس حاضرند، در این کلاس دانش آموز و معلم می توانند در کلاس درس با یکدیگر گفتگو و ارتباط داشته باشند.

مزایای دوره های غیر حضوری

براساس تحقیقات انجام شده آموزش مجازی توجه دانش آموز را بیشتر جلب می کند.

- ۱- به راحتی می توان در منزل یا هر مکانی که مد نظر یادگیرنده است آموزش ببیند .
- ۲- صرفه جویی بهینه در زمان و هزینه رفت و آمد.
- ۳- نداشتن استرس و نگرانی بابت تاخیر در کلاس درس.
- ۴- دسترسی آسان به محتوی و دورها .
- ۵- افزایش مهارت دانش آموزان در زمینه فناوری جدید.
- ۶- دانش آموزان در محدوده جغرافیایی که در آن زندگی می کنند محدود نمی شوند .
- ۷- افزایش سطح مسئولیت پذیری و نظم خود جوش.

8

از دیگر مزایای کلاس آموزش آنلاین :

دسترسی آسان به انواع آموزش مورد نظر یادگیرنده

با توجه به بسته شرایط محیطی و مالی یادگیرنده، ممکن است دانش آموز به مدارس سنتی دسترسی نداشته باشد، و یا بسیاری از دانش آموزان از مشکلات جسمی و روانی یا معلولیت هایی رنج می برند که باعث می شود یادگیری در محیط کلاس درس سنتی برایشان دشوار گردد .

یادگیری در فضا و مکان مناسب و راحت

از روی کاناپه یا نیمکت پارک و فضای سبز مورد علاقه تان کلاس عربی یا ریاضی را میگذارید آموزش آنلاین بهترین گزینه برای دانش آموزانی است که برای راحتی، قابل تغییر بودن و آزادی عمل ارزش قائل هستند . افزایش استقلال در دانش آموزان در زمینه یادگیری.

معایب کلاس مجازی

- (۱) افزایش تعداد غیبت به صورت مکرر از سوی دانش آموزان در کلاس های مجازی به دلایل مختلف از جمله نداشتن امکانات لازم ناشی از فقر مالی و عدم دسترسی مناسب به اینترنت به دلیل عدم پشتیبانی کافی زیرساخت های ارتباطی
 - (۲) عدم امکان نظارت دقیق بر حضور کامل دانش آموزان در کلاس درس مجازی؛
- در کلاس مجازی گاهی پیش می آید که دانش آموز در زمان شروع کلاس وارد کلاس درس به صورت مجازی می شود و به اصطلاح برخط می شود ولی عملاً این دانش آموز صرفاً برای اعلام حضور در کلاس برخط می باشد و هیچ استفاده و بهره ای

- از تدریس معلم نمی برد چون حضور دانش آموز حضور غیر واقعی است و خود عملا مشغول فعالیتی غیر از شرکت در کلاس مجازی است و معلم نیز به دلیل کثرت دانش آموزان، توانایی کنترل و نظارت لحظه ای بر تک تک آنان را نخواهد داشت.
- (۳) محدودیت فضای مجازی در امکان انتقال مفاهیم به بهترین وجه خصوصا در دروسی که نیاز به آزمایش دارند؛ معلم در کلاس مجازی این امکان را ندارد که بتواند مفاهیم دروسی مانند علوم، شیمی، زیست و فیزیک و ... را که نیاز به فعالیتهای آزمایشگاهی برای انتقال کامل دانش مربوطه دارد به دانش آموز منتقل نماید.
- (۴) چند برابر شدن حجم کاری معلم، اولیاء مدرسه و دانش آموزان در زمینه تدریس، آموزش، یادگیری و انتقال مفاهیم؛ در کلاس مجازی معلم برای تهیه محتوای آموزشی خود ساعت ها وقت می گذارند که محتوای مد نظر خود را به صورت تمام و کمال در اختیار دانش آموزان قرار دهند و دانش آموز پس از دریافت محتوا ممکن است در هر مطلب و یا قسمتی از آن سوالی داشته باشد که فضای مجازی نمی تواند این امکان را به راحتی در اختیار دانش آموز قرار دهد تا اشکالات خود را بیان نموده و آن را به کمک معلم رفع نماید.
- (۵) عدم امکان ارزش یابی دقیق از دانش آموزان در کلاس مجازی؛ فضای مجازی عملا آزادی عملی زیادی در اختیار دانش آموز قرار میدهد که می تواند از کنترل اولیای مدرسه و معلم خارج شود و این امر سبب می شود ارزش یابی به عمل آمده از دانش آموزان به صورت دقیق انجام نشود و برخی از این فضا به راحتی برای تقلب و کمکاری سوء استفاده نمایند.
- (۶) عدم شناخت کامل معلم از دانش آموزان در زمینه های شخصیتی، اخلاقی و مهارتی که در ارتقای امور آموزشی و تربیتی بسیار مهم است.
- فضای کلاس مجازی مجال برای شناخت کامل طرفین، برای معلم و دانش آموز ایجاد نمی کند این فضا صرفا بستری برای انتقال دانش می باشد و امکان شناخت روحیات و شخصیت فردی دانش آموز را برای معلم محدود می کند.
- (۷) عدم وجود نشاط و شور و حال در دانش آموزان در فضای کلاس مجازی برای یادگیری به دلیل فقدان ارتباط دیداری و چهره به چهره معلم و دانش آموز در کلاس مجازی.
- ارتباط چشمی میان معلم و دانش آموز در کلاس حضوری تاثیر بسزایی در دریافت دانش توسط دانش آموز دارد.

بهترین انتخاب کدام است ؟

آموزش سنتی (حضوری) یا آموزش آنلاین و آفلاین (غیر حضوری)

با توجه به شرایط کنونی کشور در زمینه مقابله با بیماری کوید ۱۹ این تفکر برای ما ایجاد شد، که علاوه بر یادگیری حضوری یا سنتی ما باید جایگزین مناسبی جهت آموزش در فضایی خارج از مدرسه داشته باشیم که در این زمینه یادگیری آنلاین توانست یک مکمل خوب و یاری رسان برای آموزش باشد.

در زمینه گزینش آموزش به صورت حضوری یا مجازی، نمی توان با قاطعیت اظهار نظر کرد. انتخاب روش آموزش بسته به شرایط محیطی، سبک های یادگیری و اهداف یادگیرنده متفاوت خواهد بود.

طبق تجربیات اخیر از نحوه آموزش و انتقال دانش به یادگیرندگان در مواجهه با بیماری کوید ۱۹ و محدودیت های ناشی از آن در سطح جهان و در کشور ما بر استفاده از روش ترکیبی (حضوری و مجازی) به جای استفاده صرف از یک روش واحد برای بهبود و ارتقا کیفیت سطح آموزش منطقی تر به نظر می رسد، البته امروزه از هر دو نوع روش حضوری و غیر حضوری برای آموزش و انتقال دانش به یادگیرندگان استفاده می گردد، هر چند هر کدام از این روشها با توجه به اهداف و شرایط متقاضیان طرفداران مختلفی خواهد داشت و نمی توان به صورت قطعی یکی را قبول و یا رد نمود، هر چند با توجه به تجربیات حاصله ایده برنامه ریزی برای آموزش ترکیبی در سطح مدارس و یا آموزش عالی در هر شرایطی اعم از شرایط عادی یا بحرانی مناسبتر می باشد.

نتیجه گیری

اگر بخواهیم مقایسه ای بین آموزش مجازی و آموزش حضوری داشته باشیم لازم است مروری مجدد بر مباحث مطرح شده در مقاله داشته باشیم. در مقام مقایسه این دو روش برای انتقال دانش به دانش آموزان نمی توان به طور قطع یکی را بر دیگری ترجیح داد و به صورت مطلق موفق بودن یکی را اعلام کرد. اما با توجه به محاسن و معایب هر کدام از دو روش می توان به این نتیجه رسید؛ با توجه به مقتضیات و شرایط مکانی و زمانی مختلف و همچنین بحران هایی که در مواردی قابل پیش بینی نیستند، لازم است هر دو شیوه حضوری و غیر حضوری یا به تعبیری مجازی و برخط را برای ارتقا کیفیت آموزش و تعطیل نشدن آموزش و یادگیری مد نظر قرار داد.

به اصطلاح می توان از شیوه ای ترکیبی استفاده نمود، که در بر دارنده مزایای هر دو روش بوده و مکمل یکدیگر خواهند بود و باعث همپوشانی مناسب و تا حدودی رفع نقص های هر دو شیوه و سبب پیشبرد اهداف عالی آموزش خواهد شد.

منابع

- تاریخ تمدن ویل و آریل دورانت
- تاریخ و فلسفه ویل دورانت
- روش تدریس فارسی، کتاب درسی.
- امان اله صفوی، کلیات روش ها و فنون تدریس. نشر معاصر،
- مالکی، مائده و علی آبادی، خدیجه (۱۳۸۹). تاثیر الگوهای طراحی آموزشی گانیه و پنج مرحله ای بایبی در آموزش مبتنی بر شبکه بریادگیری و یاد داری دانشجویان.
- فصلنامه روانشناسی تربیتی، سال پنجم، شماره ۱۵.
- زارعی زوارکی، اسماعیل و طوفانی، احسان (۱۳۹۰). رویکرد جدید: یادگیری تلفیقی در نظام آموزشی جدید
- فصلنامه نامه آموزش عالی. سال چهارم، شماره چهاردهم، تابستان صص ۷۱-۸۷.

7th International Conference on Management & Humanistic Science Research in Iran

11 March 2021 - Tehran

هفتمین کنفرانس بین المللی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران

محل برگزاری: تهران

۲۱ اسفند ۱۳۹۹

بوشهریان ، امید؛ رضایی، محمد صادق (۱۳۹۰). ارائه معماری نوینی مبتنی بر هستان- شناسی جهت ایجاد خودکار مسیر آموزشی الکترونیک در محیط سرویسگرا. ششمین کنفرانس ملی و بین المللی یادگیری و آموزش الکترونیک.

.10-236-1-A

مجله آقا اجازه

www.headspace.org.au

www.easy-lms.com

Horton, W.(2006) E-Learning by design USA: Pfeiffer
(*philosophy. Jun 2, 2008. 13 September 2008*Retrieved)

(Johannes Christes, *Education*, Brill's New Paul)

(Encyclopedia Britannica, Education)